

assignatura: TEORIA I MÈTODES DE LA GEOGRAFIA (I) (*pensament geogràfic*)
 codi: 21670
 professor/a: grup 1: Abel Albet i Mas (despatx B9-036 / ☎ 935811577 / ✉ abel.albet@uab.es)
 grup 2: Maria Dolors Garcia (despatx B9-050 / ☎ 935811514 / ✉ dolors.garcia@uab.es)
 cicle: Segon
 Quadrimestre: Anual
 crèdits: 10
 tipus: Troncal
Horari de classe: grup 1: dimarts i dijous, 10:00-11:30
 grup 2: dimarts, 18:00-21:00
Atenció alumnes: Abel Albet i Mas: per determinar
 Maria Dolors Garcia Ramon: per determinar
Dates d'examen: grup 1: 11.06.02 / 08:30 h. (1ª conv.) - 03.09.02 / 11:00 h. (2ª conv.)
 grup 2: 27.06.02 / 15:00 h. (1ª conv.) - 12.09.02 / 17:00 h. (2ª conv.)

TEMARI

- La Geografia: ciència general o estudi regional?
- Canvi i continuitat en la història de la geografia. Les geografies del passat: de l'antiguitat a les "geografies generals".
- Humboldt i Ritter i els orígens de la geografia "moderna".
- L'aportació de l'escola alemanya; Ratzel i el determinisme geogràfic.
- Els inicis de l'escola francesa: Reclus i Vidal de la Blache. El concepte de gènere de vida i la metodologia regional.
- El procés d'institucionalització acadèmica de la geografia. Colonialisme i orientalisme; les societats geogràfiques. Espanya, Alemanya, Rússia, Estats Units.
- La "nova geografia" i l'enfocament neo-positivista. La geografia comportamental i de la percepció.
- La resposta radical i marxista.
- La recerca de nous horitzons: la geografia humanística
- Geografia i postmodernisme: geografia del gènere, nova geografia regional, nova geografia cultural, postcolonialisme.
- La geografia a Catalunya i al conjunt d'Espanya.
- Els geògrafs i la seva activitat. Geografia aplicada; geografia i ensenyament; geografia professional.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

- ABLER, Ronald (et alii) (eds.) (1992). Inner Worlds: Pervasive Themes in Contemporary American Geography New Brunswick: Rutgers Univ. Press & AAG.
- ALCOBERRO, Agustí (a cura de) (2000). Identitat i territori. Textos geogràfics del Renaixement. Vic: Eumo & Dep. Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona.
- BAILLY, Antoine (et alii) (1984). Les concepts de la geographie humaine Paris: Masson [4a ed. 1998].
- BAILLY, Antoine; FERRAS, Robert (1997). Elements d'épistémologie de la géographie Paris: Armand Colin.
- BAILLY, Antoine; SCARIATTI, Renato (1999). Voyage en Géographie. Paris: Anthropos.
- BERDOULAY, Vincent (1981). La formation de l'Ecole française de géographie (1870-1914) Paris: Bibliothèque Nationale.
- BERDOULAY, Vincent (1988). Des mots et des lieux: la dynamique du discours géographique Paris: C.N.R.S.
- BLUNT, Alison; WILLS, Jane (2000). Dissident geographies. An introduction to radical ideas and practice. London: Guilford Press.
- BOSQUE MAUREL, Joaquín (1992). Geografía y geógrafos en la España contemporánea Granada: Universidad de Granada.
- BOSQUE MAUREL, Joaquín; ORTEGA ALBA, Francisco (1995). Comentario de textos geográficos (Historia y crítica del pensamiento geográfico). Vilassar de Mar: Oikos-Tau.
- BREITBART, Myrna (ed.) (1989). Anarquismo y Geografía Vilassar de Mar: Oikos-Tau.
- BRUNET, Roger; FERRAS, Robert; THIRY, Hervé (1992). Les mots de la géographie. Dictionnaire critique. Montpellier-Paris: Reclus-La Documentation Française.
- BUTTIMER, Anne (1971). Society and milieu in the French geographic tradition Association of American Geographers [trad. cast. Sociedad y medio en la tradición geográfica francesa Vilassar de Mar: Oikos-Tau, 1980].
- BUTTIMER, Anne (1983). The Practice of Geography London: Longman.
- CAPEL, Horacio (1981). Filosofía y ciencia en la geografía contemporánea Barcelona: Barcanova.
- CAPEL, Horacio (1987). Geografía humana y ciencias sociales. Una perspectiva histórica Barcelona: Montesinos.
- CHORLEY, Richard; HAGGETT, Peter (eds.) (1967). Models in geography London: Methuen [trad. cast. La geografía y los modelos socioeconómicos Madrid: IEAL, 1971].
- CLAVAL, Paul (1968). Essai sur l'Évolution de la géographie humaine [trad. cast. Evolución de la geografía humana Vilassar de Mar: Oikos-Tau, 1974].

- CLAVAL, Paul (dir.) (1993). Autour de Vidal de la Blache: la formation de l'École française de géographie Memoirs et Documents de Géographie; Paris: CNRS.
- CLOKE, P.; PHILO, C.; SADLER, D. (1991). Approaching Human Geography. An Introduction to Contemporary Theoretical Debates London: Paul Chapman Pub. Ltd.
- Ería, 42 (1997). [núm. monogràfic sobre "Estudios de historia de la Geografía española"].
- ESTEBANEZ, José (1982). Tendencias y problemática actual de la geografía Madrid: Cincel.
- GARCÍA BALLESTEROS, Aurora (ed) (1986a). Geografía y marxismo Madrid: Universidad Complutense.
- GARCIA BALLESTEROS, Aurora (ed) (1986b). Teoría y práctica de la geografía Madrid: Alhambra Universidad.
- GARCÍA RAMON, M. Dolors (ed) (1977). "La geografía radical anglosajona" (núm. monogràfic de) Documents d'Anàlisi Metodològica en Geografia, 1.
- GARCÍA RAMON, M. Dolors (1985). Teoría y método en la geografía humana anglosajona Barcelona: Ariel.
- GARCÍA RAMON, M. Dolors (ed) (1989). "Geografía y género" (núm. monogràfic de) Documents d'Anàlisi Geogràfica, 14.
- GARCIA RAMON, M. Dolors; NOGUÉ, Joan; ALBET, Abel (1992). La práctica de la geografía en España (1940-1990). Innovación metodológica y trayectorias individuales en la geografía académica española Vilassar de Mar: Oikos-Tau.
- GEORGE, Pierre (1990). Le métier de géographe: un demi-siècle de géographie Paris: A. Colin.
- GEORGE, Pierre (1992). La géographie à la poursuite de l'histoire Paris: A. Colin.
- GLACKEN, Clarence J. (1967). Traces in the Rhodian shore Berkeley: University of California Press [trad. cast. Huellas en la playa de Rodas Barcelona: Serbal; 1996].
- GÍMEZ MENDOZA, Josefina; MUÑOZ JIMÉNEZ, Julio; ORTEGA CANTERO, Nicolás (1982). El pensamiento geográfico: estudio interpretativo y antología de textos Madrid: Alianza Universidad.
- GREGORY, Derek (1978). Ideology, science and human geography London: Hutchinson [trad. cast. Ideología, ciencia y geografía humana Vilassar de Mar: Oikos-Tau; 1984].
- GREGORY, Derek; WALFORD, Rex (eds.) (1989). Horizons in Human Geography London: Macmillan.
- HARVEY, David (1969). Explanation in Geography London: Edward Arnold [trad. cast. Teoría, leyes y modelos en geografía Madrid: Alianza Universidad; 1983].
- HARVEY, David (1989). The Condition of Postmodernity London: Blackwell.
- HOLT-JENSEN, Arild (1988). Geography. History and concepts [trad. cast. Geografía. Historia y Conceptos Barcelona: Vicens Vives; 1992].
- JACKSON, Peter (1989). Maps of meaning: an introduction to Cultural Geography London: Unwin Hyman.
- JAMES, Preston E. (1972). All Possible Worlds: a History of Geographical Ideas Indianapolis: The Odyssey Press.
- JOHNSTON, Ronald J. (ed) (1985). The Future of Geography London: Methuen.
- JOHNSTON, Ronald J. (1991). A Question of Place. Exploring the Practice of Human Geography Oxford: Blackwell.
- JOHNSTON, Ronald J. (1991 4a ed.). Geography and Geographers: Anglo-American Geography since 1945 London: Edward Arnold.
- JOHNSTON, Ronald J. (1993). The Challenge of Geography. A Changing World, A Changing Discipline Oxford: Blackwell.
- JOHNSTON, Ronald J.; GREGORY, Derek; PRATT, Geraldine; WATTS, Michael (eds.) (2000). The Dictionary of Human Geography London: Blackwell [4a ed.].
- KHUN, Thomas S. (1962). The structure of scientific revolutions [trad. cast. La estructura de las revoluciones científicas México: FCE; 1975].
- KNEALE, Pauline E. (1999). Study skills for geography students. A practical guide. London: Arnold.
- KOBAYASHI, Audrey; MACKENZIE, Suzanne (eds.) (1989). Remaking Human Geography Boston: Unwin Hyman.
- LACOSTE, Yves (1976). La geographie, la sert, d'abord, Afaire la guerre Paris: Maspero [trad. cast. La geografía un arma para la guerra Barcelona: Anagrama; 1977].
- LIVINGSTONE, David N. (1992). The Geographical Tradition. Episodes in the History of a Contested Enterprise Oxford: Blackwell.
- LLUCH, Enric; ALBET, Abel (dirs) (1998). Reports de la recerca a Catalunya. Geografia i demografia Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- MAJORAL, Roser; ZOIDO, Florencio (coords.) (1995-96). "Nuevas orientaciones de la geografía española" in Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles, 21-22; pp. 107-189.
- MASSEY, Doreen; ALLEN, John; SARRE, Philip (eds.) (1999). Human Geography Today. Cambridge: Polity Press
- McDOWELL, Linda (1999). Gender, Identity and Place. Understanding feminist geographies. [trad.cast. Género, identidad y lugar. Un estudio de las geografías feministas. Madrid: Cátedra, 2000].
- NATIONAL RESEARCH COUNCIL (1997). Rediscovering Geography. New Relevance for Science and Society. Washington DC: National Academy Press.
- NOGUÉ, Joan (1985). Una lectura geográfico-humanista del paisatge de la Garrotxa Girona: Col.legi Universitari de Girona & Diputació de Girona.
- NOGUÉ, Joan (ed) (1990). "Regió i geografia regional" (núm. monogràfic de) Treballs de la Societat Catalana de Geografia, 21.
- ORTEGA, José (2000). Los horizontes de la geografía. Teoría de la geografía. Barcelona: Ariel.
- ORTEGA, Nicolás (ed) (1977). Geografía, ideologías, estrategias espaciales Madrid: Dédalo.
- ORTEGA, Nicolás (1987). Geografía y cultura Madrid: Alianza Universidad.
- PEET, Richard (1998). Modern geographical thought Oxford: Blackwell.

- PEÑA, Orlando; SANGUIN, André-Louis (1984). El mundo de los geógrafos. Panorama actual de las principales escuelas nacionales de geografía Vilassar de Mar: Oikos Tau.
- PEREC, Georges (1974). *Espèces d'espaces*. Paris: Galilee [trad. cast. *Especies de espacios*. Barcelona: Montesinos; 1999].
- PHILIPPONNEAU, Michel (1999). *La geographie appliquee*. Paris: Armand Colin [trad.cast. *Geografía aplicada*. Barcelona: Ariel; 2001].
- PINCHEMEL, Phillippe; PINCHEMEL, Genivieve (1988). *La face de la Terre. Elements de geographie* Paris: A. Colin.
- QUAINI, Massimo (1981). *La costruzione della geografia umana* Firenze: La Nuova Italia Editrice [trad. cast. *La construcción de la geografía humana* Vilassar de Mar: Oikos-Tau].
- REAL SOCIEDAD GEOGRÁFICA & ASOCIACIÓN DE GEÓGRAFOS ESPAÑOLES (1992). *La Geografía en España (1970-1990)*. Aportación española al XXVII Congreso de la UGI Madrid: Fundación Banco de Bilbao-Vizcaya.
- RODRIGUEZ, José Antonio (1995). *La Geografía española (1940-1969)*. Repertorio bibliográfico Madrid: Marcial Pons.
- SANTOS, Milton (1978). *Por uma geografia nova. Da crítica da geografia a uma geografia crítica* São Paulo: Hucitec [trad. cast. *Por una geografía nueva* Madrid: Espasa Calpe; 1990].
- SANTOS, Milton (1996). *A Natureza do espaço*. São Paulo: Hucitec [trad. cast. *La naturaleza del espacio* Barcelona: Ariel; 2000].
- SCHAEFER, Fred K. (1953). "Excepionalism in Geography" in *Annals of the Association of American Geographers*, 43 (2). [trad. cast. *Excepcionalismo en geografía* Barcelona: Ediciones Universidad de Barcelona; 1971].
- SOCIETAT CATALANA DE GEOGRAFIA (1991). *Primer Congrés Català de Geografia* Barcelona: Institut d'Estudis Catalans (4 vols.).
- SOJA, Edward W. (1989). *Postmodern Geographies. The Reassertion of Space in Critical Social Theory* London: Verso.
- STODDART, David R. (1986). *On Geography* Oxford: Blackwell.
- TSIOLIS, Vasilis (1997). *La geografía antigua* Madrid: Arco Libros.
- UNWIN, Tim (1992). *The place of Geography* London: Longman [trad. cast. *El lugar de la Geografía* Madrid: Cátedra; 1995].
- VAGAGGINI, Vincenzo (1982). *Le nuove geografie: logica, teorie e metodi della geografia contemporanea* Genova: Herodote.
- VICENTE, M. Teresa (1983). *Eliseo Reclus: la geografía de un anarquista* Barcelona: Los Libros de la Frontera.
- VILÀ VALENTÍ, Joan (1983). *Introducción al estudio teórico de la geografía* Barcelona: Ariel.
- VILÀ VALENTÍ, Joan (1989). *El conocimiento geográfico de España. Geógrafos y obras geográficas* Madrid: Síntesis.
- WOLCH, Jennifer; DEAR, Michael (eds.) (1989). *The Power of Geography: how Territory shapes Social Life* London: Unwin Hyman.
- WOMEN AND GEOGRAPHY STUDY GROUP OF THE I.B.G. (1984). *Geography and Gender: an Introduction to Feminist Geography* London: Hutchinson.

ESTRUCTURA DEL CURS

Les classes seran "teòriques" (exposició per part del professor) i "pràctiques" (discussió de textos llegits amb anterioritat i presentats per uns ponents; anàlisi de vídeos de geògrafs; etc.). A més de la bibliografia esmentada, les ponències a classe es faran en base als textos de lectura obligatòria inclosos en el dossier; els ponents disposaran de textos complementaris.

Classes teòriques: dimarts 10h a 11h30'

Pràctiques d'aula i comentaris de textos: dijous 10h a 11h30'

Obligatoriament cal cursar de forma conjunta les assignatures Teoria i Mètodes de la Geografia I i Practicum de Geografia XI

AVALUACIÓ DEL CURS

Avaluació de les classes teòriques:

1. Prova escrita individual sobre les exposicions teòriques i les lectures obligatòries: dimarts 11 de juny de 2002, de 8h30' a 11h30' (segona convocatòria: dimarts 3 de setembre de 2002, de 11h a 13h)
2. Ressenya d'un llibre de caràcter general sobre pensament geogràfic (a escollir entre els marcats en la bibliografia). Treball individual. Extensió entre 4 i 5 fulls. Data d'entrega: dimarts 9 d'abril de 2002, improrrogable.

Avaluació de les classes pràctiques

1. Resum escrit de cadascuna de les lectures obligatòries. Treball individual. Extensió entre 1 i 2 fulls. Data d'entrega: durant les respectives sessions de discussió; improrrogable. Cal entregar un mínim de 11 resums.
2. Resum escrit de cadascun dels vídeos projectats. Treball individual. Extensió màxima 1 full. Data d'entrega: durant les respectives sessions de visualització; improrrogable. Cal entregar un mínim de 4 resums.
3. Resum escrit de les sessions de discussió presentades pels ponents. Treball col.lectiu. Extensió entre 8 i 10 fulls. Data d'entrega: dues setmanes després de la presentació oral de la ponència. Es valorarà tant el resum escrit com la presentació oral.

Per poder ser avaluat/da cal haver entregat totes les parts; es valorarà l'assistència i la participació en les sessions de classe.